

Ostrava (k. ú. Hošťálkovice, okr. Ostrava-město)

Viz oddíl Studie / see the part Articles:

Badatelský výzkum lokality Hošťálkovice II – Hladový vrch (okr. Ostrava-město)

Archaeological excavation at Hošťálkovice II – Hladový vrch (distr. Ostrava-město)

Osvětimany (okr. Uherské Hradiště)

„Hrušková“, Osvětimany I.

Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum, Ústav Anthropos, inv. č. 125693–125698.

Na širokém návrší okolo kóty 382,6 m těsně Z od Hostějova (tak byla lokalita původně nazývána: Valoch 1985; Škrdla 2005) nasbíral P. Šmacha několik desítek kusů patinované štípané industrie, z nichž vyniká dvouhrotý jezmanowický hrot ze spongolitu (obr. 22: 1) a jemné čepelkové jádro na tlustém ústěpu pazourku či jemného rohovce (obr. 22: 2). Ač oba předměty vykazují ohlazený povrch, patří zřejmě k různým fázím osídlení. Listovitý hrot lze spojit s jinými dřívějšími nálezy szeletienkého rázu, zatímco jádro na čepelky souvisí spíše s polyedrickými rydly a protáhlým škrabadlem typu Lhotka (Valoch 1985, obr. 1: 9–11; 3: 7), typickými pro východomoravský epiaurignacien.

Literatura

Škrdla, P. 2005: *The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River*. Dolnověstonické studie 13. Brno: Academy of Sciences of the Czech Republic, Institute of Archaeology in Brno.

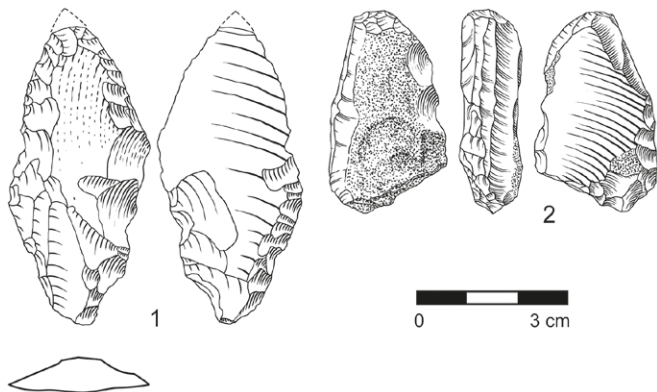
Valoch, K. 1985: Paleolitická stanice v Hostějově (o. Uh. Hradiště).

Časopis Moravského muzea v Brně, vědy společenské LXX, 5–16.

Summary

Osvětimany (Uherské Hradiště District), “Hrušková”. A Jerzmanowician point (Fig. 22: 1) and a fine bladelet core (Fig. 22: 2) were found on the plateau near the elevation point 282.6. They probably belong to two different phases of occupation (Szeletian, Epiaurignacien?).

Martin Oliva

Obr. 22. Osvětimany. Výběr nálezů. Kresba T. Janků.

Fig. 22. Osvětimany. Selected finds. Drawing by T. Janků.

Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav)

Lokalita Pavlov I.

Mladý paleolit, gravettien. Sídliště. Obnova Národní kulturní památky.

Od 22. července do 9. srpna 2019 realizovalo Středisko pro paleolit a paleoantropologii Archeologického ústavu AV ČR, Brno v. v. i. archeologický výzkum (obr. 23) na lokalitě Pavlov I (Klíma 1954) z důvodu renovace odkryté části skládky mamutích kostí, která je od roku 2016 zakomponována do současné expozice Archeoparku Pavlov.

Obr. 23. Pavlov I – Severozápad, skládka mamutích kostí. Záchraný výzkum na ploše *in situ* expozice Archeoparku Pavlov. Foto M. Novák.

Fig. 23. Pavlov I – Northwest, a mammoth bone deposit. A rescue excavation in *in situ* exposition of the Archeopark Pavlov. Photo by M. Novák.

Na *in situ* prezentované mamutí skládce (plocha cca 8 × 5 m rozdělená třemi vystupujícími sprašovými bloky) docházelo postupně během následujících let k zanášení exponovaných kostí prachovým materiálem z okolního erodovaného sprašového sedimentu. Část kostí se rovněž vlivem klimatických podmínek (např. kolísavá vlhkost a teplota během roku) rozpadla a na některých kostech se objevila vrstva řas.

Hlavním cílem archeologické akce proto bylo v celém prostoru skládky začistit exponované plochy osteologického materiálu a odstranit drobné fragmenty z okrajových částí nalezového materiálu, které jakožto nebezpečně způsobují jeho další destrukci. Vnitřní prostředí osteologického materiálu s výraznými hloubkovými lomy bylo zpevněno PVA lepidlem (obr. 24), pro stabilizaci některých exponátů bylo použito sprašové lůžko. Povrchové lomy pak byly začistěny kašovitou směsí spraše a vody, která se ukázala v tomto prostředí jako nejúčinnější.

Dále byl metodou archeologického výzkumu odstraněn první vystupující blok – plocha o rozměrech cca 7 × 0,5 m, do hloubky na úroveň ostatní plochy skládky (max. 40 cm). Podle původní čtvercové sítě z roku 2014 byl výzkum lokalizován do čtverců 56-C až 56-I.

Stratigrafie i horizontálně zachycená archeologická situace odpovídá zjištěním, která byla získána předcházejícími výzkumy v této části sídliště (Svoboda et al. 2016; Novák et al. 2018). Předmětem výzkumu byl cca 30–35 cm mocný kulturní horizont bez bližšího mikro-stratigrafického členění, tvořící kulturní vrstvu blíže nespecifikovaného gravettien s polohami zvířecích kostí (obr. 25) a ojedinelých kamenných artefaktů. Během výzkumu

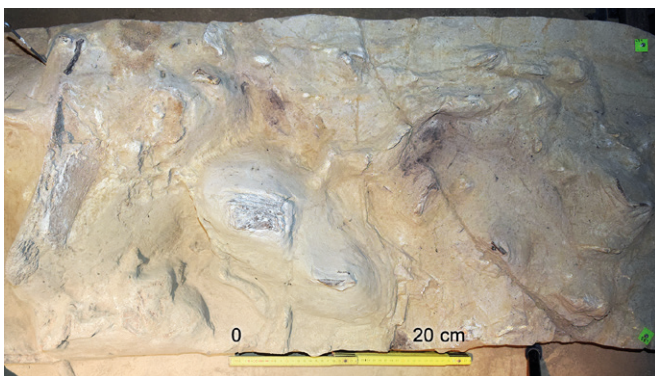
Obr. 24. Pavlov I – Severozápad, skládka mamutích kostí. Reparační a zpevňovací práce pomocí PVA lepidla. Foto S. Boriová.

Fig. 24. Pavlov I – Northwest, a mammoth bone deposit. Bone repair and consolidation using PVA glue. Photo by S. Boriová.

bylo v rámci 3D lokalizace zainventováno celkem 160 inventurních čísel (z toho pouze 27 ks štípané kamenné industrie), která doplňuje početný nálezový materiál z vyplavených sedimentů odebrané kulturní vrstvy.

Osteologický soubor obsahuje fragmenty klů, lamel stoliček a postkranialního skeletu mamuta srstnatého (*Mammuthus primigenius*), dále fragmenty záprstních nebo nártních kostí, zápěstních nebo zánartních kostí a prstních článků vlka obecného (*Canis lupus*), fragment parohu a kostí přední končetiny soba polárního (*Rangifer tarandus*), fragment třenového zubu/stoličky a lopatky koně divokého (*Equus ferus*) a fragmenty kostí tlapek malého savce velikosti lišky/zajíce. Soubor provázelo několik tisíc taxonomicky blíže neurčitelných fragmentů s velikostní převahou menší 5 cm a dále fragmenty spálených kostí. Ve výplavech byly také zachyceny schránky malakofauny, které budou podrobeny bližšímu určení.

Štípaná kamenná industrie, celkem 239 kusů, je povětšinou fragmentární, a je vyrobena z eratického pazourku (183 ks), radiolaritu (32 ks) nebo jiných, blíže neurčených surovin (17 ks). Pouze malá část souboru je propálená (7 ks). V rámci hlavních technologických skupin jsou nejpočetnější skupinou třísky, drobné odštěpy

Obr. 25. Pavlov I – Severozápad, skládka mamutích kostí. Nálezová situace ve čtverci 56-C. Koncentrace kostí velkých a středně velkých savců. Foto M. Novák.

Fig. 25. Pavlov I – Northwest, a mammoth bone deposit. Archaeological situation in the excavated squares 56-C. Faunal remains of a concentration of large and mid-sized mammals. Photo by M. Novák.

a blíže neurčitelné fragmenty menší než 1 cm (217 ks). Dále jsou v souboru zastoupeny nepravidelné úštěpy pocházející z reparace a úpravy těžebních a úderových ploch jader (7 ks) a různé zachovalé fragmenty neretušovaných čepelí a mikročepelí (10 ks). Soubor doplňují dvoupodstavové jádro na mikročepeli odhozené v pokročilém stadiu těžby a 4 retušované nástroje – fragment unilaterálně retušované čepeli z eratického silicitu, 2 radiolaritové a 1 pazourková mikročepel s otupeným bokem.

Nálezový inventář je zařazen do databáze nálezového materiálu z výzkumů z let 2013–2015 a 2017, kterého interdisciplinární zpracování je v současnosti předmětem dílčích aktivit Střediska pro paleolit a paleoantropologii Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. v Dolních Věstonicích.

Literatura

Klíma, B. 1954: Pavlov, nové paleolitické sídliště na jižní Moravě.

Archeologické rozhledy VI(6), 721–728, 753–758, 831, 837.

Novák, M., Sázelová, S., Boriová, S. 2018: Pavlov (okr. Břeclav).

Přehled výzkumů 59(1), 118–121.

Svoboda, J., Novák, M., Sázelová, S. 2016: Pavlov I. Předběžné výsledky výzkumu v letech 2013–2015. *Přehled výzkumů* 57(1), 33–57.

Summary

Pavlov (Pavlov u Dolních Věstonic cadastre, Břeclav District). During the scheduled maintenance of an *in situ* exposition of a mammoth bone deposit in the Archeopark Pavlov building (Fig. 23), we conducted a special kind of excavation. The exposed area, contaminated with dust material from the surrounding eroded loess sediment, was cleaned and the bones, disintegrated due to climatic conditions, were consolidated with PVA glue and loess matrix (Fig. 24). In addition, an area of 7 × 0,5 m (squares 56/C-I from the 2014 excavation) was partially excavated. A 30–35 cm thick Gravettian cultural horizon was filled with animal bones of extra-large to small-sized mammals (Fig. 25), mollusc shells and a small number of knapped lithics (239 pcs.). The assemblage, made predominantly from erratic flint and radiolarite, includes chips and undifferentiated fragments (183 pcs.), core maintenance flakes (7 pcs.), blade and micro-blade fragments (10 pcs.), a double-platform core for micro-blades, and four retouched artefacts (a fragment of a unilaterally retouched blade and three backed bladelets).

Martin Novák, Sandra Sázelová, Soňa Boriová

Rájec-Jestřebí (k. ú. Jestřebí, okr. Blansko)

„Horní Skříby“, Rájec-Jestřebí I; „Poloudělí“, Rájec-Jestřebí II; „Lokýtek“, Rájec-Jestřebí III, „Strážka“, Rájec-Jestřebí IV a V; „Za Dubí“, Rájec-Jestřebí VII.

Micoquien. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Moravské zemské muzeum, Ústav Anthropos.

Lokalita na katastru Jestřebí sledoval v posledních letech Jan Krása s následujícími výsledky:

Rájec-Jestřebí I: 16 úštěpů a zlomků, 4 zlomky jader a 2 drásadla (příčně a vyklenuté).

Rájec-Jestřebí II: největší kolekce štípané industrie z místního spongolitu pochází ze SV svahu k sedlu spojujícímu návrší „Vápna“ a „Jedle“, odkud byl dosud nejvýraznějším nástrojem listovitý klínek (Oliva, Štrof 1985, 14): stovka úštěpů a zlomků, 4 zlomky čepelí, 9 jader (žádné čepelové) a řada nástrojů – 8 úštěpů s vruby a zoubky, 2 drásadla, zlomek listovitého hrotu